

EVA JANČÍKOVÁ: MEDZINÁRODNÉ OBCHODNÉ FINANCOVANIE

EVA JANKIKOVA: INTERNATIONAL TRADE FINANCE

SPRINT 2, BRATISLAVA, 2013, 287 PP. ISBN 978-80-89710-00-3

Janka Pásztorová¹

Medzinárodný obchod je úzko spojený s medzinárodným obchodným financovaním. Predpokladom úspešnej realizácie zahraničnoobchodnej operácie je popri výbere vhodného obchodného partnera aj dostupnosť možnosti financovania a správne ošetrenie rizík vyplývajúcich z obchodnej transakcie. Obchody v rámci vyspelých krajín sa väčšinou realizujú na báze otvoreného účtu, dovozca zaplatí až po dodaní tovaru bez použitia bankového zaist'ovacieho nástroja. Pri obchodovaní s partnermi z politicky alebo ekonomicky nestabilných krajín má nezastupiteľné miesto dokumentárny akreditív. Obchodné financovanie predstavuje zložitú a náročnú problematiku a je spojené s množstvom komplikovaných vzťahov, riešených zmluvami podliehajúcimi rôznym jurisdikciám. Globalizácia prináša tiež neustále nové podnety a regulačné prvky najmä v bankovníctve, v posudzovaní kapitálového vybavenia a rizík, ako aj pri realizácii bankového dohľadu. Vplyvom informačných technológií zúčtovanie platieb nadobúda úplne nový rozmer.

Recenzovaná vysokoškolská učebnica, ktorej *cieľom je poskytnúť informácie a poznatky potrebné pri realizácii medzinárodného obchodného financovania so zvláštnym zreteľom na dokumentárny akreditív, ktorý má v tejto oblasti najvýznamnejšie miesto*, má ambície byť inšpiratívnym študijným materiálom uvedenej rozsiahlej problematiky financovania medzinárodných obchodných operácií, a to nielen pre študentov a doktorandov ekonomických odborov, ale aj pre odborníkov z komerčnej praxe.

¹ RNDr. Janka Pásztorová, PhD. Katedra medzinárodného obchodu, Obchodná fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, 85235 Bratislava, e-mail: janka.pasztorova@euba.sk.

Autorka je tajomníčkou Katedry medzinárodného obchodu na Obchodnej fakulte Ekonomickej univerzity v Bratislave. Venuje sa problematike medzinárodného marketingu a priamym zahraničným investíciám.

Publikácia sa člení do sedemnástich na seba nadväzujúcich kapitol. Zahraníčnoobchodné operácie nie je možné realizovať bez zmluvných podmienok a eliminácie rizík, ktoré bezprostredne tvoria aj základné aspekty medzinárodného obchodného financovania a sú vymedzené v prvých kapitolách *Základné východiská medzinárodného obchodného financovania* a *Kúpna zmluva v medzinárodnom obchode*. Tretia kapitola *Jednotná oblasť pre platby v eurách – SEPA* popisuje projekt na dosiahnutie širšej harmonizácie pri uskutočňovaní najmä bezhotovostných platieb v eurách a iné medzinárodné platobné systémy zúčtovania, ktoré by mali prispievať k zväšeniu cezhraničného pohybu tovarov a služieb.

Úspech zahraničnoobchodnej operácie závisí aj od použitia správneho platobného prostriedku – hladkej platby, šeku, zmenky, dokumentárneho inkasa, dokumentárneho akreditívu. Kapitoly 4 až 8 upozorňujú na náležitosti, princípy použitia, účastnícke vzťahy, výhody a nevýhody jednotlivých platobných nástrojov, ktoré musia podnikatelia rešpektovať pri ich aplikácii v súčasných podmienkach extrémnych neistôt. Nezastupiteľné miesto pri financovaní obchodu zohráva dokumentárny akreditív. Financovanie na báze akreditívov v Slovenskej republike v porovnaní so svetom nie je rozšírené v dostatočnej miere, a preto treba pozitívne vyzdvihnúť úmysel autorky vysvetliť finančnú podstatu dokumentárneho akreditívu spočívajúcu v zabezpečovacej a financujúcej funkcii v kapitole *Dokumentárny akreditív a jeho význam pri financovaní medzinárodného obchodu*.

Dokumenty, ktoré preukazujú odoslanie tovaru, zohrávajú veľmi dôležitú úlohu v obchodnom financovaní, poskytujú určitú ochranu pri dokumentárnych inkasách a predovšetkým v rámci akreditívu, aby sa kupujúci nedostal k tovaru bez platenia, čo zdôrazňuje kapitola 9 *Prehľad dokumentov v medzinárodnom obchodnom financovaní*, ktorá faktograficky uvádza celú plejádu obchodných a dopravných dokumentov, vrátane zmieniek v rámci dokumentárnych akreditívov.

Dostupnosť finančných prostriedkov, či už vo forme bankových úverov alebo iných foriem obchodného financovania je dôležitým predpokladom realizácie medzinárodného obchodu. Kapitola 11 *Financovanie medzinárodného obchodu bankovými úvermi* vymedzuje základný rámec a základné formy bankových obchodných úverov spolu s problematikou regulácie kapitálovej primeranosti podľa štandardov Bazilejského výboru pre bankový dohľad na zmierňovanie rizík v oblasti obchodného financovania. Z pohľadu optimalizácie spôsobu platenia a platobných podmienok z časového hľadiska rozlišujeme krátkodobé, strednodobé a dlhodobé formy financovania, ktoré systematicky popisujú v kapitoly 12-13.

Neustále zmeny v medzinárodnom prostredí sa odrazili i v medzinárodnom obchode a jeho obchodnom financovaní, čo potvrdzuje kapitola *Nové trendy v medzinárodnom obchodnom financovaní*. Globálna hospodárska a finančná kríza postihla svetové hospodárstvo, pričom znížila dostupnosť zdrojov financovania. Na základe prieskumov realizovaných Medzinárodnou obchodnou komorou (ICC) o situácii na medzinárodnom trhu sa v dôsledku krízy zmenilo správanie zúčastnených

strán. Na jednej strane exportéri z pohľadu rizika požadovali bezpečnejšie formy platenia, ako je akreditív spolu s potvrdením prvotriednou bankou. Na druhej strane opatrenia bánk na znižovanie rizika zvýšili náklady spojené s produktmi obchodného financovania, a tak predovšetkým malým a stredným podnikateľom sťažili prístup k obchodným linkám. Na zmiernenie dôsledkov krízy a zabezpečenie bezporuchového financovania medzinárodného obchodu sú nepostrádateľné *Inštitucionálna pomoc medzinárodnému obchodnému financovaniu* a medzinárodné programy na podporu obchodu, čo zdôrazňuje i kapitola *Negatívne javy súvisiace s medzinárodným obchodným financovaním*.

V záverečnej 17. kapitole je učebnica doplnená praktickou *Prípadovou štúdiou*, v ktorej autorka uvádza priebeh obchodného prípadu z hľadiska rozboru platobných podmienok (platba vopred, platba po dodávke, dva druhy dokumentárneho akreditívu), ich akceptovateľnosti a eliminácie rizika pre dodávateľa ako aj odberateľa, pričom uvedením potrebných zmlúv nutných k realizácii kontraktu upozorňuje čitateľa na nevyhnutnosť venovať im adekvátnu pozornosť.

Publikácia je podnetná a zaujímavá, je učebným textom, ktorý prináša novú kvalitu poznatkov so zreteľom na uplatnenie v praxi, a to uvedením veľkého množstva názorných a prehľadných schém, praktických zhrnutí a príkladov z praxe objasňujúcich danú problematiku. Odborné zosumarizovanie rôznych definícií, pojmov, termínov a vzťahov približuje komplexne a pre čitateľa pútavým spôsobom podstatné náležitosti medzinárodných finančných operácií.

Učebnica vychádza zo širokej škály poznatkov k riešenej problematike, ale predovšetkým z bohatých praktických skúseností autorky v oblasti bankovej praxe. Svojím inšpiratívnym pohľadom na širokú východiskovú informačnú základňu a originálnym prepojením na prax vysokoškolská učebnica *Medzinárodné obchodné financovanie*, po obsahovej, ako aj formálnej stránke, spĺňa predpoklady pre úspešnú publikáciu. Nepochybne bude vhodným a obľúbeným sprievodcom pre študentov, ako aj pre komerčných pracovníkov v medzinárodných firmách a pre odbornú verejnosť so záujmom o zvyšovanie svojich odborných vedomostí pri realizácii zahraničnoobchodných operácií v praxi.